GELDERS ARCHIEF · 0203 / 825

Arien van den Bergh in het register van 1749

Op 12 november 1749 trad Arien van den Bergh in Arnhem op als ontvanger en gevolmachtigde van de heer en vrouwe van Driesberg en Kessel. Het Veluwse register noemt hem bij naam. Zijn woonplaats, ouders en een verwantschap met Peter van den Bergh × Anna Wolters worden in deze inschrijving niet genoemd.

Wat er op folio 21 staat

De klerk schrijft de naam als «Arien Vanden Bergh». Arien vertegenwoordigt de baron Van Neukirchen genaamd Nyvenheim en zijn echtgenote, barones Van Wijhe. Hun goed Rampselaer in de ambten Barneveld en Ede staat in voor 1.500 gulden tegen 4% per jaar, ten behoeve van het Nieuwe of Arme Weeshuis in Arnhem. De partijen noemen Peter of de Driesbergse bouwhof van Jacob Leenders hier nergens.

De registratie verwijst naar een volmacht voor de richter en twee schepenen van Kessel. De namen zijn te lezen als Hendrik Willem Spinius, Alexander Metselaar en Laurens Gerlings (spelling genormaliseerd). Bij het dagcijfer vóór november blijft de lezing onzeker. De Edese bewerking geeft 8 november. Onderaan het vervolgblad staat de registratiedatum 12 november 1749 afzonderlijk en duidelijk.

Op folio 21v volgt de overgeschreven naamvorm «A: V: Bergh q:q:» (werklezing). De begeleidende formule vermeldt ondertekening en zegeling van de eerdere akte. De weergave in dit register leent zich daarom niet voor een handschriftvergelijking met Peter.

Van fiche naar het juiste registerblad

Gelders Archief, ORA Veluwe en Veluwezoom, toegang 0203, inv.nr. 825, protocol van Lunteren. De Edese bewerking en de huidige beeldbank gebruiken verschillende nummers.

Registratie	Edese verwijzing	Huidige scans
Overwoud · 1749 · fol. 21r–21v	825-0195/96	0389 en 0390
Nederwoud · 1744 · fol. 15v–16r	825-0222	0446 en 0447

De twee huidige beelden 0195–0196 tonen een andere akte. De vindplaatsen hierboven zijn gecontroleerd aan de hand van het beschreven goed, de namen, de datum en het folionummer.

Register van het Gelders Archief **Bewerking Gemeentearchief Ede**

PACHT EN BEZIT · KESSEL BIJ GOCH

Hoe is de hof van Jacob te herkennen?

De verkoop van 22 oktober 1753 beschrijft meerdere erven met betalingen in rogge en hoenders. Voor het zoeken in oudere rekeningen zijn vier kenmerken samen bruikbaar: de tweede bouwhof onder het kasteel, de apart gelegen katstede, de genoemde ontvanger Gaesdonck en de verplichting van de koper.

Drie posten uit dezelfde verkoop vergeleken

2 Jacob Leenders pacht de tweede bouwhof. Hij betaalt de schatting. De koper moet uit de hof jaarlijks één malder rogge en een paar hoenders aan klooster Gaesdonck voldoen.

7 en 8 Twee andere katsteden brengen elk eveneens één malder rogge en een paar hoenders op. Bij elk komt daar een pond was bij. In deze twee posten wordt Gaesdonck niet als ontvanger genoemd.

Een rekening die alleen rogge en hoenders vermeldt, laat dus meerdere verklaringen toe. Een vermelding van de ontvanger, de bijbehorende katstede of een overeenstemmende omschrijving van de hof kan de vergelijking beslissen.

Gommans en Spruijt · verkooptekst in Rond de Grenssteen 47 (1998)

Welke boeken lagen in Gaesdonck?

Paul Clemen noemt in 1892 op p. 19 onder Gaesdonk zowel renteboeken (Rentenbücher) als grond- en goederenregisters (Lagerbücher). Daarnaast beschrijft hij een kopieboek dat Franz Jeremias Kaulen in 1718 schreef. Alleen het kopieboek is daar gedateerd. Voor de renteboeken ontbreken de looptijd, de huidige signatuur en een folio met Driesberg. De oude beschrijving bewijst wel dat deze typen boeken destijds in het archief aanwezig waren.

Clemen · Die Kunstdenkmäler des Kreises Kleve (1892), p. 19

Wat de vindplaatsen kunnen uitwijzen

Het Nationaal Archief beschrijft in 2.21.049, nr. 294 vijf aantekeningen over Driesberg uit 1666–1819. Hun inhoud kan uitwijzen of een stuk over de bouwhof gaat. Nr. 292 bevat twee pachtcedulen uit 1784 en 1785. Het Duitse AA 0262, nr. 3 betreft de voorhof van het klooster en een huis aan de Kendel. Een eerdere pachter van Jacobs hof is nog niet gevonden.

Nationaal Archief · Van Dedem, p. 52–53 **NRW · AA 0262, nr. 3**

Bewijsstand voor Peter: zijn ouders en geboorteplaats en de bezitters van de percelen bij de St.-Stephanuskerk in 1734 blijven NOG TE CONTROLEREN. De akten leveren geen nieuwe identificatie van de kandidaten uit Maaseik, Weeze/Wissen of Nijmegen.

REGISTERBEELD · GELDERS ARCHIEF 0203 / 825

Arien treedt op namens de heer en vrouwe

Overwoud · fol. 21r · 12 november 1749

In de bovenste regels staan zijn naam en functie. Verderop volgen de volmacht uit Kessel, de richter en de twee schepenen. Lager op het blad wordt het goed Rampselaer genoemd.

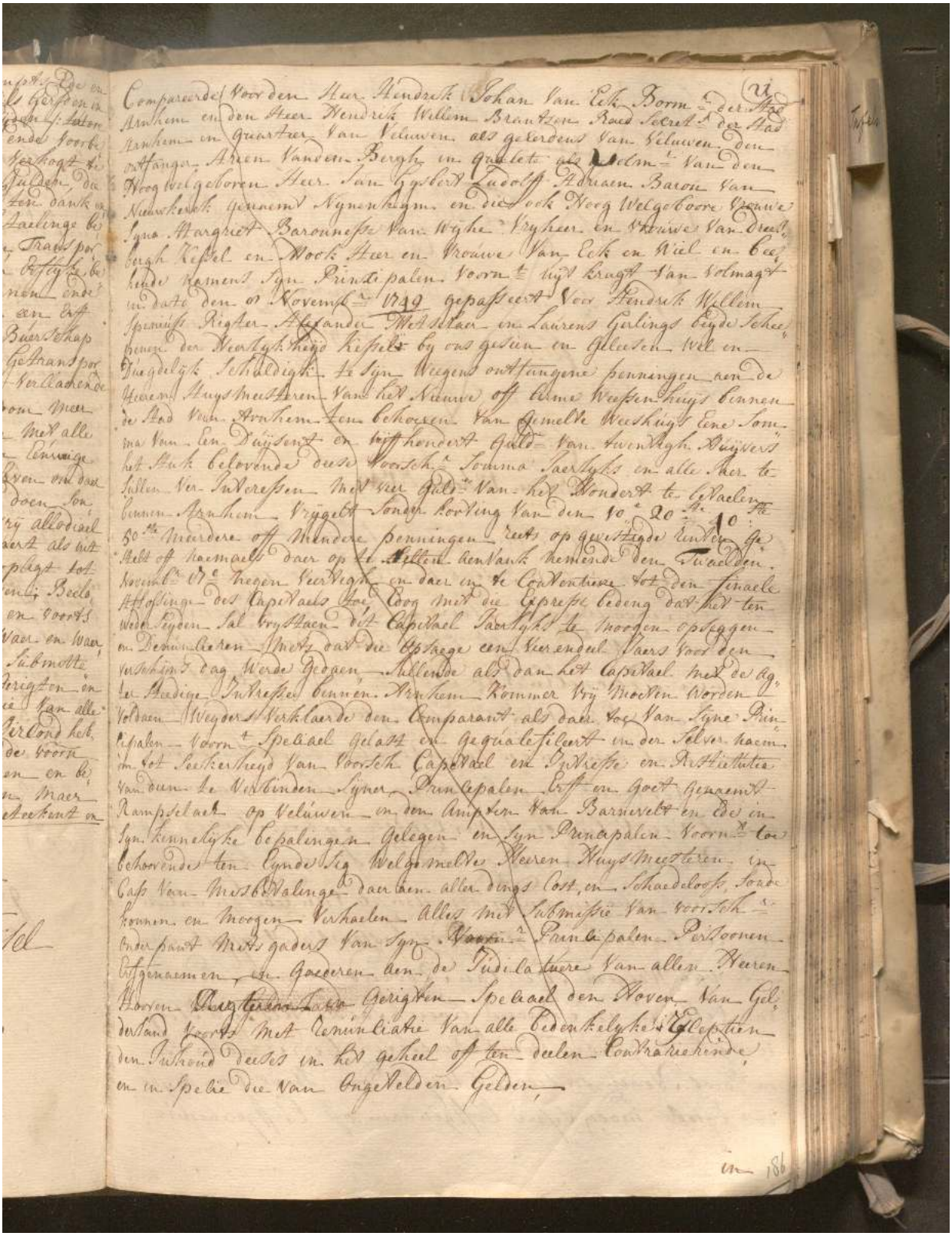

Open scan 0389 in de beeldbank NL-AhGldA_0203_825-0389.jpg

REGISTERBEELD · GELDERS ARCHIEF 0203 / 825

De afsluiting van de registratie

Overwoud · fol. 21v · 12 november 1749

Bovenaan staan Arnhem, de datum en de overgeschreven naam van de gemachtigde. De registratie sluit halverwege het blad. Daaronder begint een andere akte.

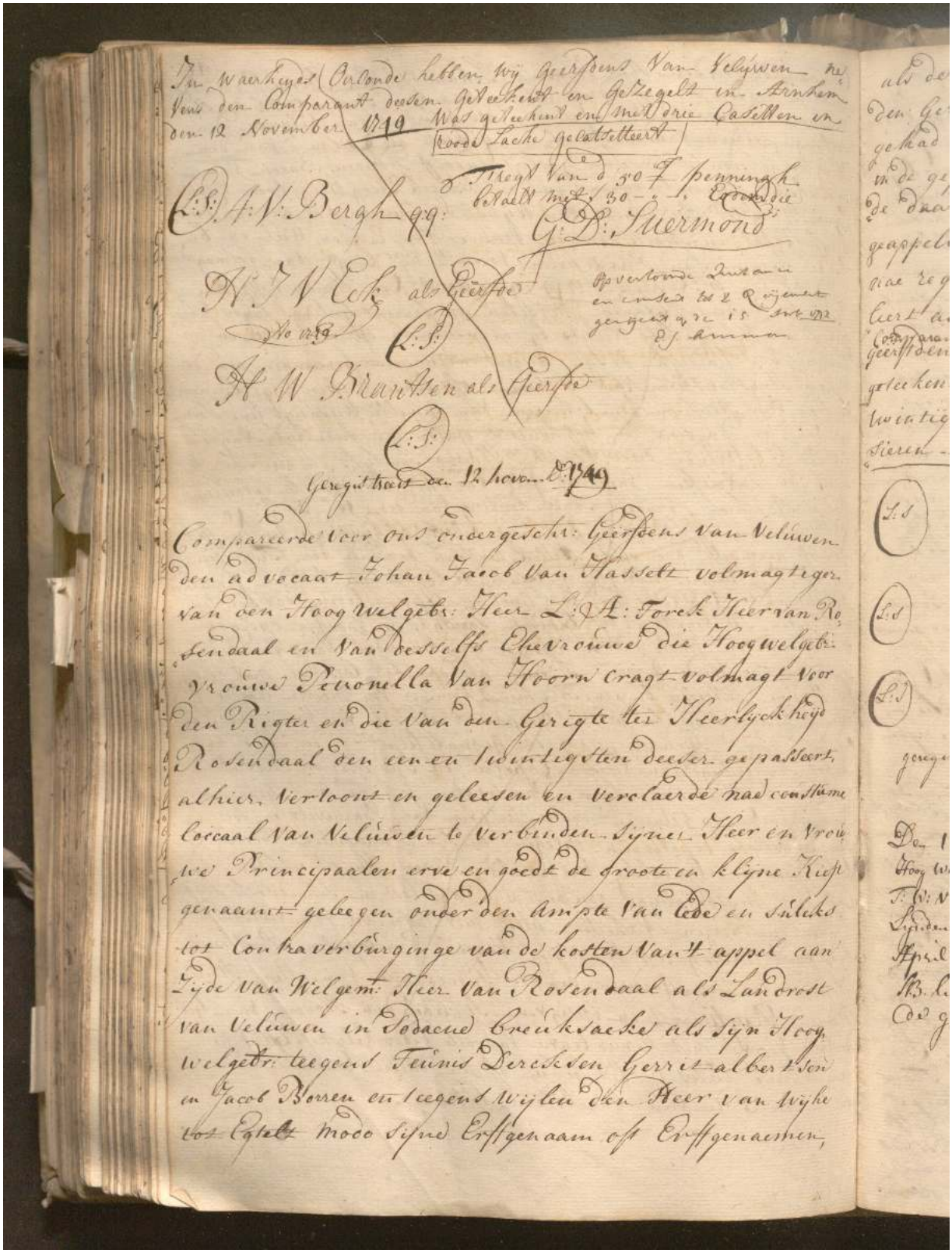

Open scan 0390 in de beeldbank NL-AhGldA_0203_825-0390.jpg

REGISTERBEELD · GELDERS ARCHIEF 0203 / 825

De eerdere Kesselse volmacht

Nederwoud · fol. 15v · volmacht van 26 november 1743

Halverwege begint de volgende akte. Henricus van Heert vertegenwoordigt dezelfde heer en vrouwe. Het register noemt het gerecht van Kessel en het erf Walderveen, ook de Peut genoemd.

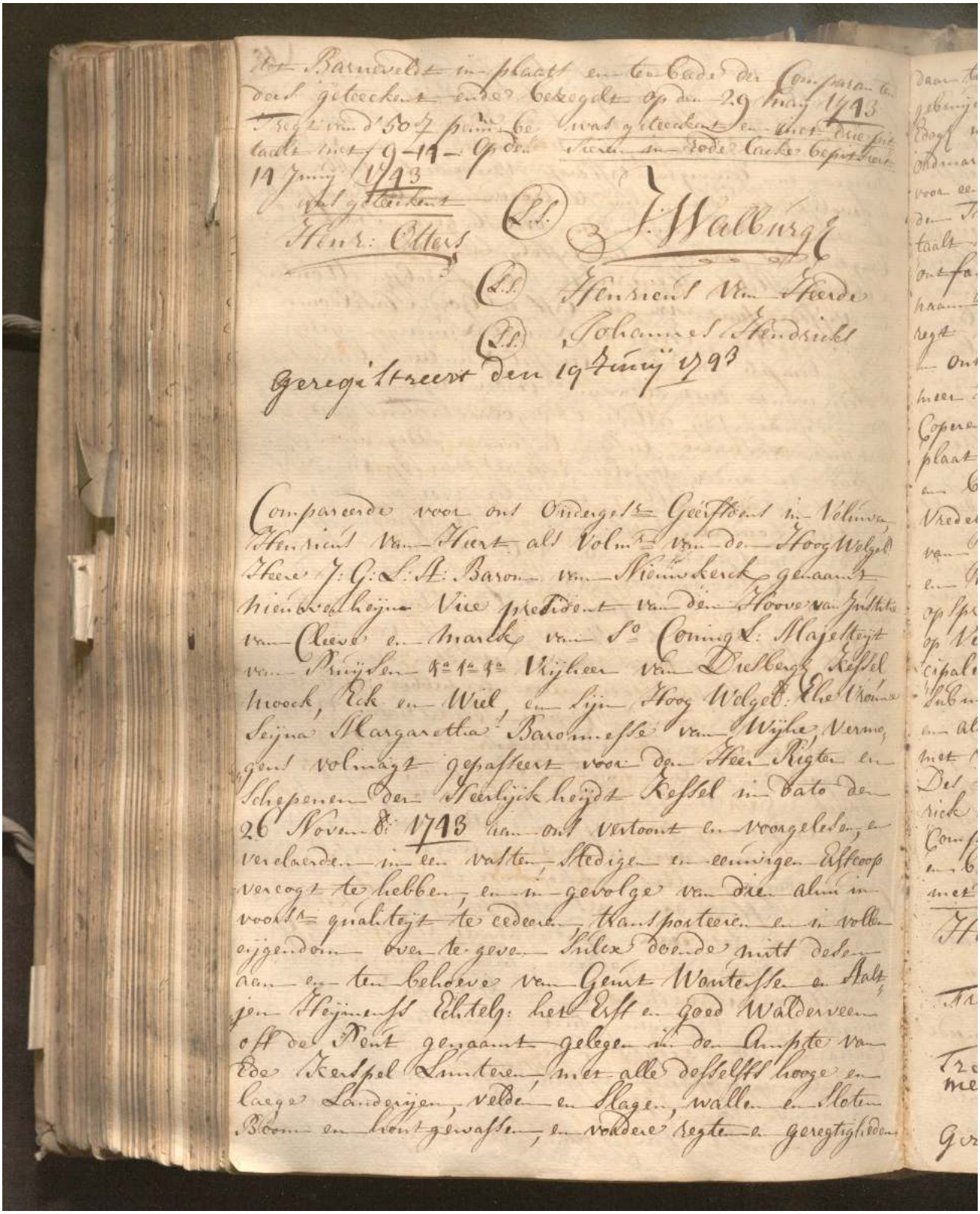

Open scan 0446 in de beeldbank NL-AhGldA_0203_825-0446.jpg

REGISTERBEELD · GELDERS ARCHIEF 0203 / 825

Het vervolg van de verkoop van Walderveen

Nederwoud · fol. 16r · akte van 17 januari 1744

De tekst noemt een koopsom van 900 gulden. Onderaan staan de datum van de akte in januari en de registratie van 17 februari 1744. De familie had dus al vóór Ariens optreden een andere gevolmachtigde.

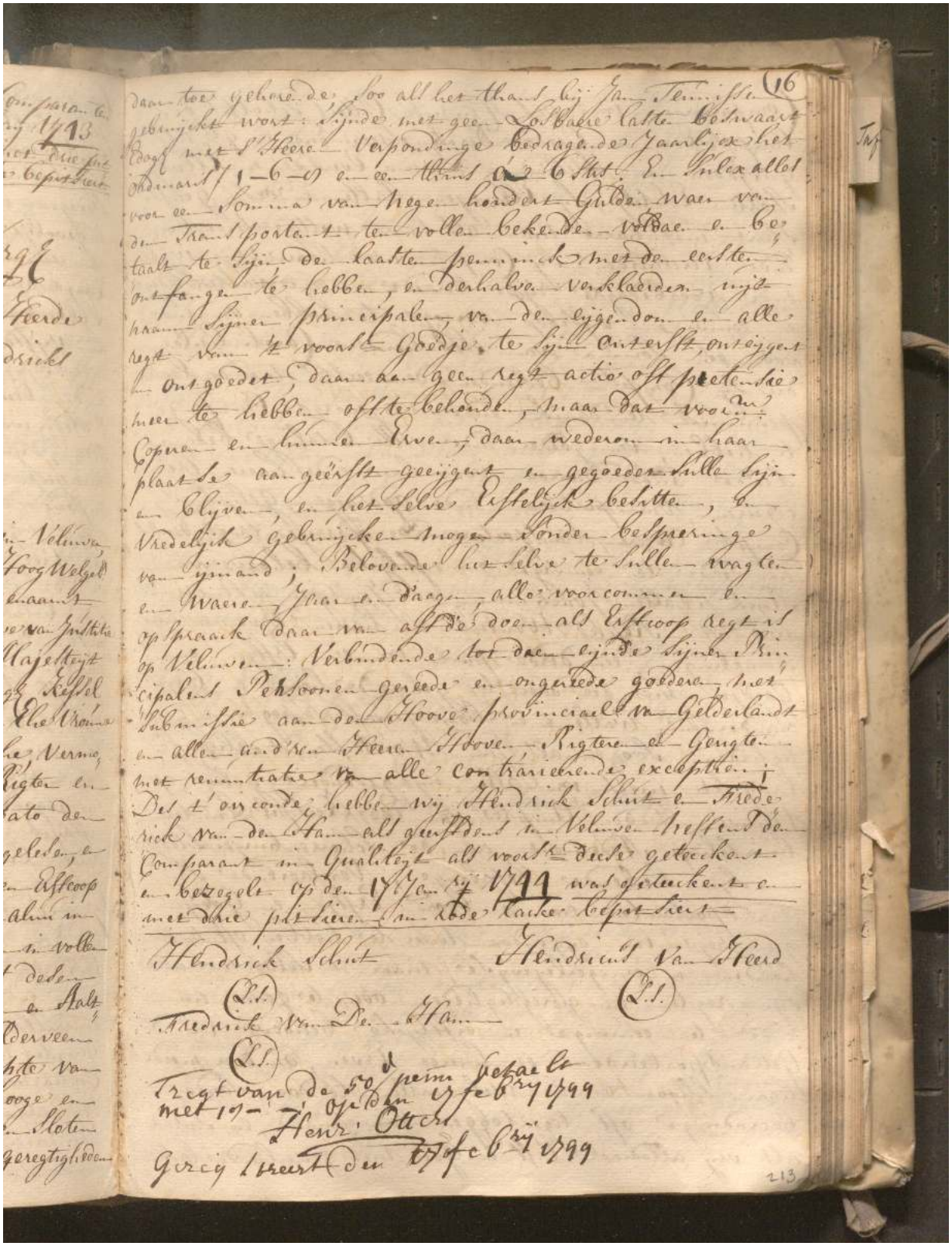

Open scan 0447 in de beeldbank NL-AhGldA_0203_825-0447.jpg